

ข้อมูลพื้นฐาน จังหวัดนครราชสีมา

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. ลักษณะทางกายภาพ

(1) ภูมิประเทศ มีลักษณะเป็นที่ราบสูง แยกตัวออกไปจากที่ราบภาคกลาง เกิดเป็นภูเขาขึ้นตามขอบที่ราบสูง มีเทือกเขาภูพานทอดตัวยาวตามแนวตะวันออกเฉียงเหนือ-ตะวันตกเฉียงใต้ จากจังหวัดเลยถึงจังหวัดนครพนม แบ่งพื้นที่ภาคออกเป็น 2 บริเวณ ได้แก่ แอ่งสกล และแอ่งโคราช

(2) ภูมิอากาศ มีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีอยู่ในพิสัยระหว่าง 21 - 30 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,180.0 - 2,285.1 มิลลิเมตรต่อปี ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมไปสิ้นสุดในเดือนตุลาคม

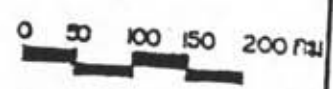
(3) ที่ดินในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีข้อจำกัด คือ ดินไม่อุดมน้ำ และมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำแล้วยังประสบปัญหาดินเค็ม ทำให้ผลผลิตต่ำมาก จากการสำรวจพบว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีดินเค็มระดับต่าง ๆ คือ พื้นที่ลุ่มมีเกลือมาก 1.5 ล้านไร่ พื้นที่ลุ่มมีเกลือปานกลาง 3.7 ล้านไร่ พื้นที่ลุ่มมีเกลือน้อย 12.6 ล้านไร่ และพื้นที่สูงประกอบด้วย หินที่มีเกลือ 19.4 ล้านไร่

(4) แหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ แม่น้ำโขง เลย สงคราม ห้วยน้ำก่า แม่น้ำชี และแม่น้ำมูล

(5) ทรัพยากรธรรมชาติของภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่สำคัญคือ ทรัพยากรป่าไม้ และทรัพยากรธรณี ซึ่งป่าไม้ส่วนใหญ่ประกอบด้วยป่าไม้ผลัดใบ เรียกว่า ป่าแดง ที่เหลือได้แก่ป่าดิบแล้ง ป่านสนและป่าดิบเขา ไม่มีค่าที่สำคัญ ได้แก่ ไม้สัก ไม้มะค่าโมง ไม้เต็งรัง ไม้แดง ไม้ประดู่ ไม้พยุง ไม้ตะแบก และไม้พยอม ส่วนทรัพยากรธรณีที่ได้มีการสำรวจและขุดค้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีทั้งแร่โลหะและอโลหะ ที่สำคัญได้แก่

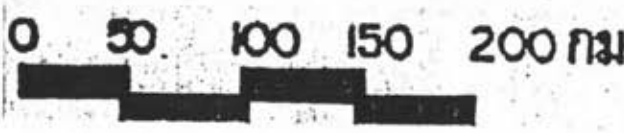
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนที่ประเทศไทย แสดงจังหวัดนครราชสีมา

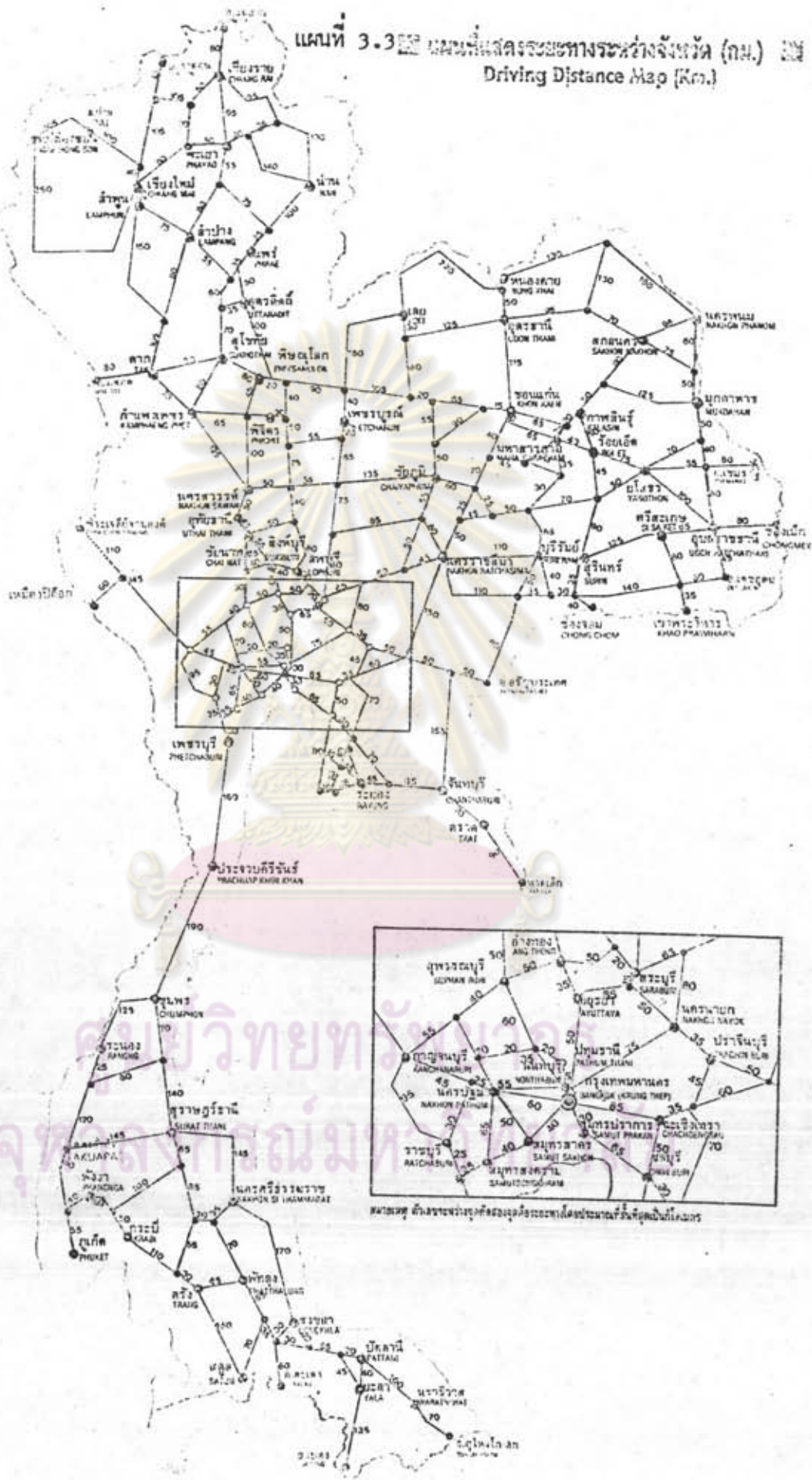
แผนที่ 3.1

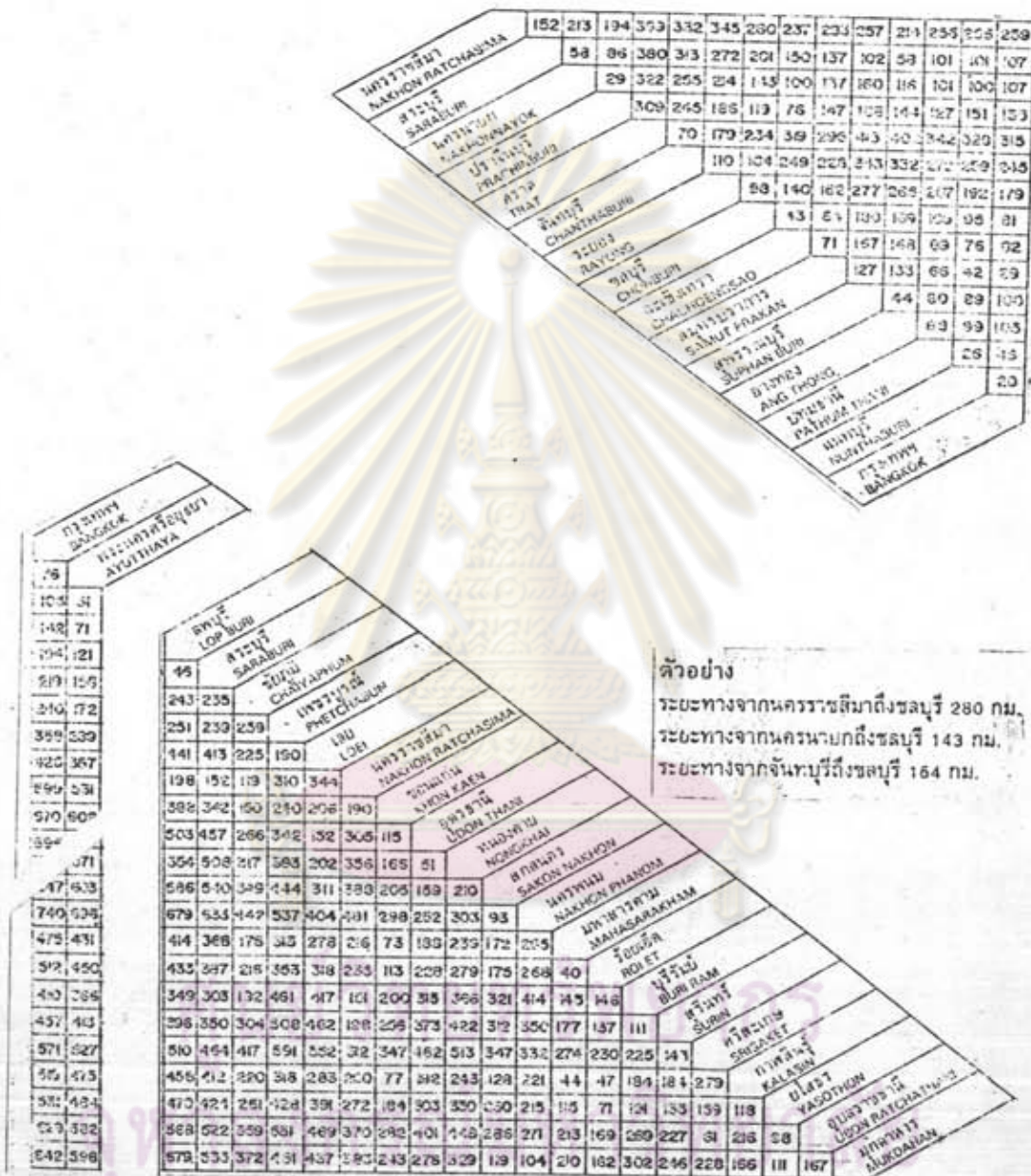

แผนที่ 3.2 แสดงภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

แผนที่ 3.3 แผนที่แสดงระยะทางระหว่างจังหวัด (กม.) ใน Driving Distance Map (Km.)

แผนที่ 3.1 แสดงระยะทางระหว่างจังหวัดนครราชสีมากับจังหวัดที่สำคัญ ๆ

ทองแดง เหล็ก ตะกั่ว สังกะสี แมงกานีส ทองคำขาว ฟอสเฟต แบโรท์ ยิปซัม โพแทช
เกลือหิน แร่รัตนชาติ และก๊าซธรรมชาติ

2. สภาพการพัฒนา

(1) การพัฒนาแหล่งน้ำ มีพื้นที่ชลประทานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ที่สร้างแล้วเสร็จจนถึงสิ้นปี พ.ศ. 2534 รวม 3,619,034 ไร่ และพื้นที่ซึ่งได้รับน้ำจาก
โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าของการพลังงานแห่งชาติ รวม 160,458 ไร่ นอกจากนี้การพัฒนา
ไฟฟ้าพลังน้ำโดยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย 8 โครงการ มีความจุอ่างเก็บน้ำรวม
5,811 ล้านลูกบาศก์เมตร สามารถส่งน้ำให้พื้นที่ชลประทานได้อีก 754,000 ไร่

(2) การคมนาคมและขนส่งของภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ได้รับ
ความนิยมมากที่สุด ได้แก่ ทางรถยนต์ เนื่องจากมีโครงข่ายครอบคลุมทั่วถึงในทุกพื้นที่
ความยาวถนนเฉพาะทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงจังหวัด และทางหลวงชนบท รวมทั้งสิ้น
26,644 กิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 44.9 ของระบบทางรวมทั้งประเทศ รถไฟมีความยาว
1,119 กิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 29 พาดผ่านพื้นที่ 9 จังหวัด และทางอากาศนั้น จังหวัด
ซึ่งมีเส้นทางบินคือ 7 จังหวัด

(3) การบริการทางสังคม ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านการ
ศึกษาพบว่าโอกาสในการศึกษาต่อจากภาคบังคับเพียงร้อยละ 13.5 ขณะที่อัตราเฉลี่ยของ
ประเทศร้อยละ 22.4 ประชากรที่เข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 34.1 ของวัยเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 18.4 และระดับอุดมศึกษา ร้อยละ 3.8 ในด้าน
สาธารณสุขยังมีสัดส่วนการให้บริการในเกณฑ์ต่ำ อัตราส่วนแพทย์ต่อประชากรของภาค เท่ากับ
1 : 24,564 และอัตราส่วนเตียงต่อประชากรเท่ากับ 1 : 1,363 นับเป็นส่วนสำคัญที่
ทำให้ภาคนี้มีอัตราการตายจากโรคที่ป้องกันได้สูงที่สุดในประเทศ

3. เศรษฐกิจและการเมือง

(1) การเติบโตทางเศรษฐกิจ ในพ.ศ.2534 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมที่ราคาปัจจุบัน 231,712.8 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 13.9 ของประเทศ อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจระหว่าง พ.ศ.2530 - 2534 โดยเฉลี่ยร้อยละ 7 ต่อปี ต่ำกว่าประเทศซึ่งมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยในช่วงเดียวกัน ร้อยละ 9.44 ต่อปี การขยายตัวของสาขาการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ เกษตรกรรม ร้อยละ 2.23 การค้าส่งค้าปลีก ร้อยละ 4.95 ต่อปี การบริการ ร้อยละ 9.42 ต่อปี และอุตสาหกรรมการผลิต ร้อยละ 4.65 ต่อปี

(2) โครงสร้างการผลิต ที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคสูงที่สุด คือ สาขาเกษตรกรรม ร้อยละ 25.6 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาค รองลงมาได้แก่ การค้าส่งและค้าปลีก ร้อยละ 25.7 และการบริการ ร้อยละ 10.4

จังหวัดนครราชสีมา

เนื่องจากได้มีการนำเสนอข้อมูลบางส่วนไว้ในบทที่ 1 ดังนั้นในบทที่ 3 จึงนำเสนอเพียงข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดนครราชสีมาที่ยังไม่มีการนำเสนอ ดังนี้

1. ลักษณะทางกายภาพ

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบสูงทางทิศตะวันตกและด้านใต้ มีทิวเขาตงพญาเย็น ทิวเขาดงรัก กันเป็นแนวยาวและค้อย ๆ ลาดลงสู่ทิศเหนือ สภาพดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ส่วนลักษณะภูมิอากาศ จังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดที่มีฝนตกน้อย โดยจะเริ่มตกในเดือนเมษายน และจะตกหนักในเดือนกันยายน โดยเฉลี่ยปริมาณฝนวัดได้ 1,018.2 มิลลิเมตรต่อปี สภาพภูมิอากาศโดยทั่วไปค่อนข้างแห้งแล้ง

2. สังคมและการปกครอง

(1) การปกครองและประชากร จากการสำรวจในเดือนตุลาคม 2534 พบว่า จังหวัดนครราชสีมาแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 22 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ 274 ตำบล

3,101 หมู่บ้าน สำหรับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเมืองค้การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาล 4 แห่ง (เทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 3 แห่ง) สุขาภิบาล 37 แห่ง มีประชากรจำนวน 2,140,774 คน แยกเป็นชาย 1,074,339 คน หญิง 1,066,435 คน จำนวนครอบครัว 463,702 ครอบครัว ความหนาแน่นเฉลี่ย 104 คนต่อตารางกิโลเมตร และมีส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ ดังนี้

(1.1) ส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานบริหารราชการส่วนกลาง
155 ส่วนราชการ

(1.2) ส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานบริหารราชการส่วนภูมิภาค
27 ส่วนราชการ

(1.3) หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ 15 หน่วยงาน

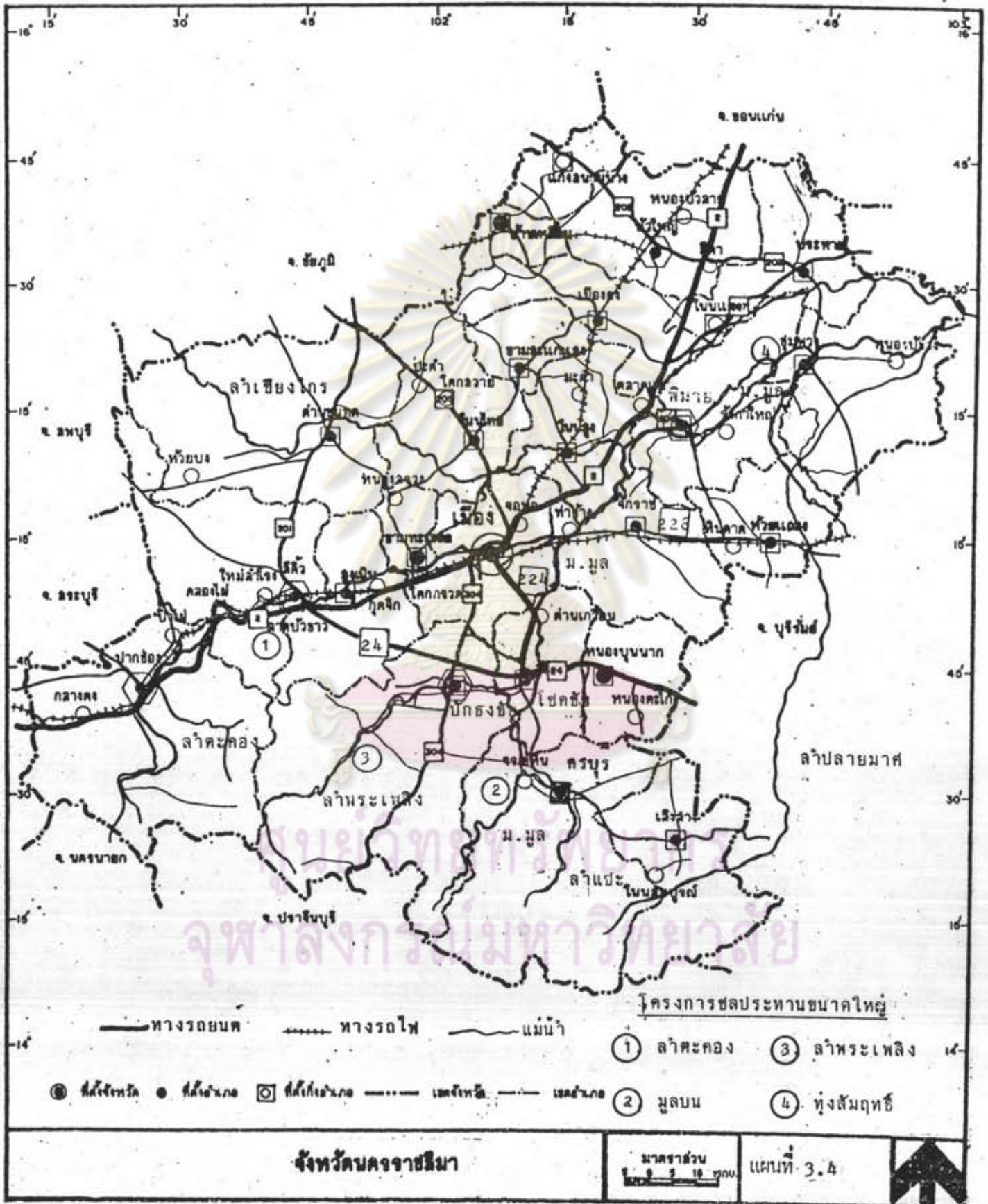
(2) สภาพสังคม เนื่องจากจังหวัดนครราชสีมาที่มีพื้นที่กว้างขวาง ลักษณะภูมิประเทศก็แตกต่างกัน ประกอบกับมีการอพยพของราษฎร ในจังหวัดใกล้เคียงเข้ามา ทำมาหากินเป็นจำนวนมาก ทำให้ประชาชนมีภาษาและขนบธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่างกัน สามารถจำแนกได้เป็น 3 หวักใหญ่ ๆ ดังนี้

(2.1) กลุ่มสังคมเก่า หรือ กลุ่มคนไทยโคราช จะอาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง สีคิ้ว ขามสะแกแสง ขามทะเลสอ โนนไทย โชคชัย และตำบลขุนทดบางส่วน ภาษาที่ใช้ คือภาษาโคราช

(2.2) กลุ่มสังคมใหม่ เป็นกลุ่มคนที่เข้ามาอยู่ใหม่ในพื้นที่ บางส่วนของอำเภอสีคิ้ว ปากช่อง ตำบลขุนทด ปักธงชัย ครบุรี และเสิงสาง กลุ่มนี้มีความหลากหลาย การใช้ภาษาพูดสุดแต่จะมาจากจังหวัดใด

(2.3) กลุ่มคนไทยอีสาน มีลักษณะสังคมกึ่งไทยกึ่งลาว อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอห้วยแถลง จักราช พิมาย ชุมพวง และบัวใหญ่บางส่วน

(3) สภาพการเมือง แบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น 5 เขตเลือกตั้ง มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งละ 3 คน รวมทั้งหมด 15 คน

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนหมู่บ้าน ตำบล เทศบาล และสุขาภิบาล แยกเป็น
รายอำเภอ

ลำดับที่	อำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนตำบล	จำนวน เทศบาล	จำนวน สุขาภิบาล
1.	อำเภอเมืองนครราชสีมา	209	22	1	2
2.	อำเภอลำทะเมนชัย	41	5	-	1
3.	อำเภอลำทะเมนชัย	62	6	-	1
4.	อำเภอลำทะเมนชัย	120	10	-	-
5.	อำเภอครบุรี	104	12	-	3
6.	อำเภอจักรราช	149	13	-	2
7.	อำเภอชุมพวง	196	16	-	2
8.	อำเภอโชคชัย	115	10	-	2
9.	อำเภอด่านขุนทด	208	19	-	2
10.	อำเภอโนนสูง	172	13	1	2
11.	อำเภอโนนไทย	170	14	-	3
12.	อำเภอบ้านเหลื่อม	30	4	-	-
13.	อำเภอบัวใหญ่	205	18	1	2
14.	อำเภอปักธงชัย	231	20	-	1
15.	อำเภอประทาย	143	13	-	1

ลำดับที่	อำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนตำบล	จำนวน เทศบาล	จำนวน สุขาภิบาล
16.	อำเภอปากช่อง	166	12	1	1
17.	อำเภอพิมาย	159	12	-	1
18.	อำเภอสีคิ้ว	149	12	-	3
19.	อำเภอสูงเนิน	102	11	-	2
20.	อำเภอเสิงสาง	69	5	-	2
21.	อำเภอหนองบุญมาก	86	7	-	-
22.	อำเภอห้วยแถลง	109	10	-	2
23.	กิ่งอำเภอโนนแดง	57	5	-	1
24.	กิ่งอำเภอแก่งสนามนาง	49	5	-	-
รวม 22 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ		3,101	274	4	37

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดนครราชสีมา

ตารางที่ 3.2 แสดงสถิติการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ส.ส. จังหวัดนครราชสีมา

วันเลือกตั้ง	จำนวนผู้มีสิทธิ	จำนวนผู้เข้ามา ใช้สิทธิ	คิดเป็น ร้อยละ	หมายเหตุ
10 กุมภาพันธ์ 2512	636,366	251,777	41.66	ส.ส. 8 คน
2 พฤษภาคม 2512	612,251	147,242	25.23	-เลือกตั้งซ่อม
26 มกราคม 2518	366,761	354,738	40.92	-ส.ส. 11 คน
18 เมษายน 2519	856,167	329,846	38.52	-ส.ส. 11 คน
22 เมษายน 2522	779,785	408,285	52.35	-ส.ส. 12 คน
6 กรกฎาคม 2523	252,316	78,532	31.12	-เลือกตั้งซ่อม เขต 2
12 กรกฎาคม 2523	188,615	92,936	49.27	-เลือกตั้งซ่อม เขต 4
18 เมษายน 2526	946,852	486,849	51.42	-เลือกตั้งแบ่ง เขต ส.ส. 13 คน
18 สิงหาคม 2528	851,756	748,548	56.18	-เลือกตั้งซ่อม 1 คน
27 กรกฎาคม 2529	837,901	677,778	80.89	-รวมเขต
24 กรกฎาคม 2531	962,601	742,288	77.11	-เลือกตั้งส.ส. 15 คน
22 มีนาคม 2535	1,164,926	790,900	67.89	-เลือกตั้งส.ส. 15 คน
13 กันยายน 2535	1,176,227	829,073	70.49	-เลือกตั้งส.ส. 15 คน

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดนครราชสีมา

ตารางที่ 3.3 จำนวนสถานศึกษา ห้องเรียน นักเรียน ครู-อาจารย์
ในระบบโรงเรียน จำแนกตามสังกัด ปีการศึกษา 2534

สังกัด	จำนวน สถานศึกษา	ห้องเรียน	นักเรียน	ครู-อาจารย์
1. สปช.	1,355	12,698	291,668	14,988
2. กรมสามัญศึกษา	67	1,790	74,206	3,596
3. กรมการฝึกหัดครู	1	62	2,832	214
4. สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1	134	3,919	284
5. กรมอาชีวศึกษา	3	170	6,319	291
6. เทศบาล	10	225	7,073	324
7. สช.	61	934	35,647	1,208
8. ทบวงมหาวิทยาลัย (เอกชน)	1	49	2,154	80
9. กรมการศาสนา	12	25	1,320	81
รวม	1,511	16,087	425,138	21,066

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา

ตารางที่ 3.4 แสดงจำนวนสถานศึกษา ห้องเรียน นักเรียน ครู - อาจารย์
นอกระบบโรงเรียน จำแนกตามสังกัด ปีการศึกษา 2534

สังกัด	สถานศึกษา/ แห่ง	ห้องเรียน/ กลุ่ม	นักเรียน	ครู-อาจารย์
<u>กรมอาชีวศึกษา</u>				
วิทยาลัยสารพัดช่างฯ	1	-	-	49
<u>กรมการศึกษานอกโรงเรียน</u>				
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน	1	-	-	34
(1) <u>การศึกษาผู้ใหญ่แบบ</u>				
<u>เปิดเสรีขั้นพื้นฐาน</u>	-	19	655	-
(2) <u>การศึกษาต่อเนื่อง</u>				
2.1 <u>ประเภทชั้นเรียน</u>				
-ประถม (ระดับ 1-3)	-	22	301	-
-ม.ต้น (ระดับ 4)	-	102	1,491	-
-ม.ปลาย (ระดับ 5)	-	23	125	-
2.2 <u>ประเภททางไกล</u>				
-ประถม	-	25	896	-
-ม.ต้น	-	143	8,290	-
-ม.ปลาย	-	76	2,093	-
2.3 <u>ประเภทตนเอง</u>				
- ประถม	-	1	20	-
-ม.ต้น	-	15	420	-
-ม.ปลาย	-	18	1,539	-

ตารางที่ 3.5 แสดงจำนวนครู อาจารย์ จำแนกตามวุฒิและสังกัด
ปีการศึกษา 2534

สังกัด/วุฒิ	รวม	ปริญญาเอก	ปริญญาโท	ปริญญาตรี	อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	ต่ำกว่าอนุปริญญา
1. เทศบาล	324	-	3	274	33	14
2. สปช.	14,988	-	88	10,883	2,914	1,103
3. กรมสามัญศึกษา	3,596	1	159	3,162	262	12
4. สช.	1,208	1	6	529	417	255
5. กรมอาชีวศึกษา	291	2	19	246	22	2
6. สถาบันเทคโนโลยี	284	-	68	205	9	1
7. กรมการฝึกหัดครู	214	16	137	60	1	-
รวม	20,905	20	480	15,360	3,658	1,387

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา

ตารางที่ 3.6 แสดงอัตราส่วนของนักเรียน : ห้องเรียน/

นักเรียน : ครู แยกตามสังกัด ปีการศึกษา 2534

สังกัด	ระดับชั้น	ครู	นักเรียน	ห้องเรียน	นร.ห้อง	นร. ครู
สพช.	ประถมศึกษา	12,400	244,514	10,569	23 . 1	19 . 1
	มัธยมศึกษา	556	9,133	306	30 . 1	16 . 1
เทศบาล	ประถมศึกษา	304	6,289	199	32 . 1	21 . 1
	มัธยมศึกษา	4	196	5	39 . 1	49 . 1
สช.	ประถมศึกษา	463	11,965	350	34 . 1	26 . 1
	มัธยมศึกษา	220	4,619	119	39 . 1	21 . 1
	มัธยมศึกษาปลาย	60	701	21	33 . 1	12 . 1
กรมสามัญศึกษา	มัธยมศึกษา	2,253	54,849	1,280	43 . 1	24 . 1
	มัธยมศึกษาปลาย	1,133	19,357	510	38 . 1	17 . 1

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา

สังกัด	สถานศึกษา/ แห่ง	ห้องเรียน/ กลุ่ม	นักเรียน	ครู-อาจารย์
(3) การศึกษาสายอาชีพ	-	222	3,782	-
(4) ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน สำนักงานคณะกรรมการการ ศึกษาเอกชน (สช.)				
(1) ร.ร.กวดวิชา	1	-	80	4
(2) ร.ร.อาชีวศึกษา	29	-	63	3,121

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา

ตารางที่ 3.7 แสดงจำนวนสถานศึกษา ห้องเรียน นักเรียน และครู-อาจารย์

สังกัด	จำนวนสถานศึกษา	ห้องเรียน	นักเรียน	ครู-อาจารย์
กรมอาชีวศึกษา	3	159	5,757	336
เทศบาล	10	226	7,028	346
สช.	66	1,006	33,850	1,409
วิทยาลัยพยาบาล (สธ.)	1	23	968	47
ทบวงมหาวิทยาลัย (เอกชน)	1	49	1,013	120
รวม	1,500	14,129	401,459	20,366

ที่มา : สำนักงานการศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา

(4) การศึกษาของจังหวัดนครราชสีมา ในปี 2534 จะมีประชากรวัยเรียน อายุระหว่าง 4 - 18 ปี จำนวน 637,095 คน ซึ่งการจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชากรวัยเรียนของจังหวัดนครราชสีมา จะทำได้ร้อยละ 60.71 แต่ถ้าพิจารณาเฉพาะในส่วนของการจัดการศึกษาภาคบังคับ จะมีนักเรียนอยู่ในระบบโรงเรียน ร้อยละ 98.44 ในด้านอัตราการเรียนต่อ ม.1 นั้น มีแนวโน้มสูงขึ้น และในปัจจุบันมีนักเรียนเรียนต่อ ม.1 จำนวนร้อยละ 70.41 ซึ่งสูงกว่าปีที่ผ่านมาถึงร้อยละ 19.23 ซึ่งมากกว่าความแตกต่างระหว่างปีของทุก ๆ ปีที่ผ่านมา สำหรับการเรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลายนั้นสูงกว่าร้อยละ 70 ในทุก ๆ ปี สำหรับในปีการศึกษา 2534 มีอัตราการเรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 80.00

ความเสมอภาคทางการศึกษา ถ้าพิจารณาสัดส่วนของนักเรียนต่อครู จะเห็นว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สปช.) มีครู 1 คนต่อนักเรียน 19 คน ในขณะที่สถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษามีสัดส่วนครู 1 คนต่อนักเรียน 24 คน ส่วนจำนวนนักเรียนต่อห้องที่มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 30 ห้อง คือ สถานศึกษาสังกัด สปช.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(6.2) บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข มีรายละเอียด
ดังตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 3.8 แสดงจำนวนบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข และ
อัตราส่วนจำนวนบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขต่อ
ประชากร

ประเภทบุคลากร	จำนวน	อัตราต่อประชากร
แพทย์	213	1 : 11,000
ทันตแพทย์	29	1 : 80,000
เภสัชกร	29	1 : 80,000
พยาบาล	1,080	1 : 2,200
เจ้าหน้าที่งานสาธารณสุขชุมชน	662	1 : 3,500

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(6.3) การเพิ่มของประชากร อัตราการเกิดของประชากร จังหวัดนครราชสีมา มีแนวโน้มลดลงตลอดมา ตั้งแต่ปี พ.ศ.2531 จนถึง พ.ศ.2534 เป็น 16.76, 16.71, 16.21, 15.72 และ 15.28 ต่อพันประชากรตามลำดับ อัตราตาย เป็น 4.01, 3.96, 3.98, และ 4.93 ต่อพันประชากร ตามลำดับ ซึ่งมีผลให้อัตราเพิ่มของประชากรตามธรรมชาติลดลง จากปี พ.ศ.2531 จนถึงปี พ.ศ.2534 เป็นร้อยละ 1.28, 1.28, และ 1.22, และ 1.08 ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายของประเทศที่กำหนดให้ ลดอัตราเพิ่มของประชากรเหลือไม่เกิน ร้อยละ 1.3 เมื่อสิ้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(6.4) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรในปัจจุบันจังหวัด นครราชสีมาแม้ว่าอัตราการเกิดของประชากรจะลดลง และมีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ ก็ตาม แต่จำนวนประชากรทั้งจังหวัดในปี พ.ศ.2534 มีจำนวน 2.14 ล้านคน ซึ่งจำนวนประชากรมาก เป็นอันดับที่สองของประเทศรองจากกรุงเทพมหานคร และประมาณคาดการณ์ว่าจะเพิ่มขึ้นถึง 2.71 ล้านคน ในปี 2539 โดยเป็นเด็กอายุ 0 - 4 ปี มีสัดส่วน ร้อยละ 10.34 เด็กวัยเรียน อายุ 5 - 14 ปี มีสัดส่วนร้อยละ 24.51 ประชากรในกลุ่มอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป จนถึง 59 ปี มีสัดส่วนร้อยละ 54.02 และประชากรในวันสูงอายุ 60 ปีขึ้นไป มีสัดส่วนร้อยละ 11.13

(6.5) สภาพการเปลี่ยนแปลงทางด้านสิ่งแวดล้อมของจังหวัด นครราชสีมา มีผลจากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่มีการขยายตัว และเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้สภาพการเปลี่ยนแปลงทางด้านสิ่งแวดล้อมมีแนวโน้มเปลี่ยนไปในทิศทางที่เลวลง ส่งผลกระทบต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งได้แก่การเปลี่ยนแปลงทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม การสูญเสียป่าไม้และคุณภาพดิน ความแห้งแล้ง การเกิดมลพิษต่าง ๆ ทั้งนี้เนื่องจากการขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรมของจังหวัดนครราชสีมาเอง ทำให้เกิดการอพยพของประชากรเข้ามาประกอบอาชีพสูง ซึ่งปี พ.ศ.2534 มีความหนาแน่นของประชากร ประมาณ 117 คน ต่อตารางกิโลเมตร สำหรับผลที่จะเกิดตามมาโดยเฉพาะในเขตเมือง คือ

ภาวะมลพิษทางน้ำเสีย ขยะ สารพิษที่ปนเปื้อนในน้ำ อาหาร อากาศ และคาดว่าจะหา
 ด้งกล่าวมาวันจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น

3. การเงินการคลัง

ในปี 2534 มีธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินตั้งอยู่ใน
 พื้นที่ จำนวน 83 แห่ง ซึ่งในปี 2534 มีจำนวนเงินฝากธนาคารในจังหวัดนครราชสีมา รวม
 22,139.50 ล้านบาท เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนเงินฝากในปี 2533 แล้ว จำนวนเงินฝาก
 มียอดสูงขึ้น 4,838.3 ล้านบาท และเงินฝากส่วนใหญ่จะเป็นการฝากในธนาคารพาณิชย์ ซึ่ง
 มีอยู่จำนวน 60 สาขา

สำหรับจำนวนสินเชื่อในปี 2534 มีการให้สินเชื่อ รวม
 20,842.2 ล้านบาท ประเภทสินเชื่อที่มีจำนวนสูงสุด ได้แก่ การค้า รองลงมาได้แก่
 การอุตสาหกรรม การบริโภคส่วนบุคคล และการเกษตร ตามลำดับ

แนวทางในการกำหนดโครงการพัฒนาของจังหวัดนครราชสีมา

ในการกำหนดโครงการพัฒนาในเมืองหลักจังหวัดนครราชสีมา พิจารณาได้
 จากองค์ประกอบค้ำจุนปัจจัยนำ (Leading Factor) จากการศึกษาภาวะเศรษฐกิจและ
 สังคมของจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ปัจจัยนำการพัฒนาจังหวัดนครราชสีมา คือ อุตสาหกรรม
 การเกษตร และศูนย์กลางการขนส่งของภาค

ปัจจัยนำทั้ง 2 ค้ำ จะทำให้เกิดการสร้างงานเพื่อรับแรงงานส่วนเกิน
 จากเขตชนบท และลดปัญหาการย้ายถิ่นของจังหวัดนครราชสีมา เนื่องจากปัญหาทางเศรษฐกิจ
 ขาดแคลนแหล่งงานรองรับ จึงควรให้มีการสร้างงานขึ้นในจังหวัดนครราชสีมา เพื่อสามารถ
 รองรับกับความต้องการของแรงงาน โดยพิจารณาได้จากปัจจัยนำทั้ง 2 ค้ำ ดังนี้

1. อุตสาหกรรม

อุตสาหกรรมของจังหวัดนครราชสีมาโดยส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรม
 ที่ใช้ผลผลิตทางการเกษตรเป็นวัตถุดิบ เป็นโรงงานขนาดเล็กมากที่สุด และมีอยู่จำนวนมาก
 ที่สุด ประมาณ 1,629 โรง ใน พ.ศ. 2534 จังหวัดนครราชสีมา มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม
 แยกตามประเภทได้ ดังนี้

ตารางที่ 3.9 แสดงจำนวนโรงงานและสัดส่วนของโรงงานอุตสาหกรรม

ขนาดโรงงานอุตสาหกรรม	จำนวน	สัดส่วน
ขนาดเล็ก (เงินทุนต่ำกว่า 10 ล้านบาท)	1,629	90.55
ขนาดกลาง (เงินทุนตั้งแต่ 10 ล้านบาท ถึง 100 ล้านบาท)	142	7.89
ขนาดใหญ่ (เงินทุนมากกว่า 100 ล้านบาท)	28	4.56
รวม	1,799	100.0

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครราชสีมา

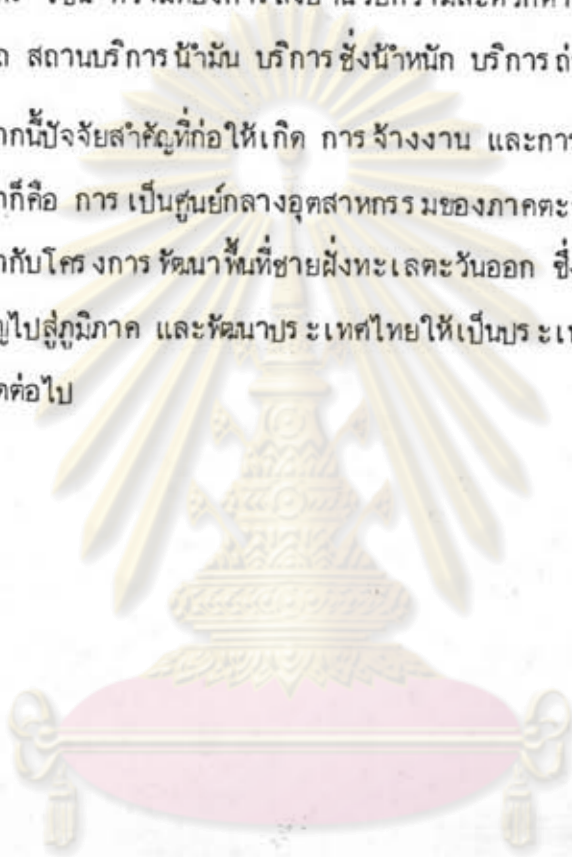
สำหรับการจ้างงานของอุตสาหกรรมในจังหวัดนครราชสีมา ส่วนใหญ่เป็นการจ้างงานขนาดเล็ก อุตสาหกรรมที่มีการจ้างงานเฉลี่ยมากกว่า 20 คน ต่อโรงงาน ได้แก่ อุตสาหกรรมสิ่งทอ โรงทอกระสอบ โรงปอ และโรงเลื่อย จึงถือว่าเป็นแหล่งจ้างงานรายใหญ่ที่สุดในจังหวัด อุตสาหกรรมที่มีการจ้างงานมากที่สุด คือ อุตสาหกรรมสิ่งทอ แต่อุตสาหกรรมที่มีจำนวนโรงงานมากที่สุด คือ อุตสาหกรรมอาหาร มีอยู่ร้อยละ 80.0

2. การคมนาคมขนส่ง

จังหวัดนครราชสีมามีข้อได้เปรียบกว่าจังหวัดอื่น ๆ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในด้านที่ตั้ง โดยมีที่ตั้งอยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร และเป็นจุดรวมเส้นทาง (Junction) ที่กระจายไปสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นจุดผ่านที่การเดินทางภายในภาค ออกไปสู่ภาคกลางของเส้นทางเกือบทุกสาย และเป็นจุดพักของการเดินทางจากภายในภาคไปสู่ภายนอก และจากภายนอกภาคเข้าสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงมีบริการเกี่ยวกับการคมนาคมขนส่ง เกิดขึ้นมาก

ในด้านการคมนาคมทางบก โดยมีเทศบาลเมืองนครราชสีมาเป็นศูนย์กลางของการคมนาคม ส่งผลให้มีความต้องการ การบริการ ในด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้น อันเป็นทางหนึ่งของการเพิ่มแหล่งงานให้กับประชากร เช่น ความต้องการ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อาหาร เครื่องดื่ม ที่พักผู้โดยสาร ตู้ซ่อมรถ สถานบริการน้ำมัน บริการ ซิ่งน้ำมัน บริการถ่ายสินค้า เป็นต้น

นอกจากนี้ปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิด การจ้างงาน และการพัฒนาอุตสาหกรรมของจังหวัดนครราชสีมา ก็คือ การเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือใน การเชื่อมโยงการพัฒนากับโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ซึ่งเป็นโครงการที่จัดทำขึ้นเพื่อกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค และพัฒนาประเทศไทยให้เป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ที่จะกล่าวไว้ในรายละเอียดต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก

(Eastern Seaboard)

โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก มีเงื่อนไขและเหตุการณ์ที่
เอื้ออำนวยต่อการกำเนิดของโครงการอยู่หลายประการ ดังนี้

1 ความแออัดของแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมในกรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียง ความแออัดของท่าเรือคลองเตยและการขาดท่าเรือน้ำลึกของประเทศไทยที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม โดยเฉพาะด้านการส่งออกและการนำเข้า

2 การขุดพบแหล่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติในอ่าวไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งก๊าซธรรมชาติที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ทางด้านพลังงานและใช้เป็นวัตถุดิบทางด้านอุตสาหกรรมหลักที่สำคัญ เช่น กลุ่มอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ปุ๋ยเคมี และโซดาแอช เป็นต้น

3 ข้อตกลงระหว่างไทยกับรัฐบาลของรัฐบาลของกลุ่มประเทศอาเซียนในการร่วมมือกันลงทุนในโครงการอุตสาหกรรมหลัก โดยกำหนดให้แต่ละประเทศรับผิดชอบประเทศละหนึ่งโครงการ ซึ่งประเทศไทยได้รับโครงการอุตสาหกรรมเกลือหินและโซดาแอชเป็นโครงการอุตสาหกรรมร่วม บริเวณแหลมฉบัง ประกอบกับกระทรวงอุตสาหกรรมได้เสนอโครงการในการพัฒนาอุตสาหกรรมหลักอื่น ๆ ในพื้นที่ใกล้เคียงกับการอนุมัติสถานที่ตั้งโรงงานโซดาแอช คือ โรงงานเหล็กและเหล็กกล้า โรงงานปุ๋ยและเหล็กหุยน

4 ความต้องการก้าวขึ้นสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่แนวความคิดในการพัฒนาประเทศ ทำให้ผู้วางแผนมองว่าจะต้องพัฒนาอุตสาหกรรมพื้นฐานที่เป็นอุตสาหกรรมหลัก ๆ ขึ้นภายในประเทศ เพื่อให้เป็นพื้นฐานทางด้านอุตสาหกรรมของประเทศที่แข็งแกร่งพอ

จากเงื่อนไขดังกล่าว แผนการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกจึงเกิดขึ้นและมีขอบเขตของงานกว้างขวางมาก ทั้งนี้ เพราะเป็นโครงการใหญ่ที่ต้องใช้เงินลงทุนสูง นอกจากนี้ ขอบข่ายการปฏิบัติงานยังเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน ตลอดจนแหล่งเงินทุนและองค์กรระหว่างประเทศ ดังนั้นเพื่อประสิทธิภาพในการดำเนินการ จึงได้มีการจัดรูปองค์กร การบริหาร หลากรูปแบบ เพื่อดูแลรับผิดชอบด้านนโยบาย การปฏิบัติงานให้เป็นไปตาม

ตามนโยบายและการติดตามประเมินผลงาน ดังนี้

(1) คณะกรรมการ วัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก (ตั้งขึ้นเมื่อ 2 มิถุนายน 2524) มีนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน มีหน้าที่ในการ พิจารณา กำหนดนโยบายและมาตรการในการ วัฒนาพื้นที่ รวมทั้ง พิจารณาความเหมาะสมของโครงการ อุตสาหกรรม ท่าเรือ น้ำลึก โครงสร้างพื้นฐาน และ ส่วนสนับสนุนอื่น ๆ ให้สอดคล้องกัน

(2) คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน เฉพาะกิจ มีหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบในการ ประสานงานติดตามประเมินผลงาน และดำเนินงานแต่ละด้านให้เป็นไปตามนโยบายของคณะกรรมการ จึงได้แต่งตั้งอนุกรรมการ เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานเฉพาะด้านขึ้นรวม 4 คณะ คือ

(2.1) คณะอนุกรรมการ วัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก (ตั้งขึ้นเมื่อ 2 มิถุนายน 2524) มีเลขาธิการ คณะกรรมการ วัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นประธานอนุกรรมการ คณะอนุกรรมการ ได้แต่งตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจ (เมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2524) รวม 5 คณะ คณะทำงานเฉพาะกิจด้านวางผังกายภาพแหล่งอุตสาหกรรมหลักชุมชนใหญ่ภาคตะวันออก คณะทำงานเฉพาะกิจด้านรถไฟ คณะทำงานเฉพาะกิจด้านการ วัฒนาท่าเรือ สัตหีบ และคณะทำงานเฉพาะกิจด้านวางท่อส่งน้ำจากอ่าวเก็บน้ำดอกกราย มาบตาพุด-สัตหีบ

(2.2) คณะอนุกรรมการ เจริญและร่างสัญญาโครงการปุ๋ยเคมี (ตั้งขึ้นเมื่อ 26 ตุลาคม 2524) มีรัฐมนตรีช่วยว่าการ กระทรวงอุตสาหกรรมเป็นประธานอนุกรรมการ

(2.3) คณะอนุกรรมการ อุตสาหกรรม รมิโตเลียมเคมี มีรัฐมนตรีช่วยว่าการ กระทรวงอุตสาหกรรมเป็นประธานอนุกรรมการ

(2.4) คณะอนุกรรมการ วางแผนพัฒนาการศึกษาและสังคมในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก (ตั้งขึ้นเมื่อ 13 มกราคม 2535)

(3) ศูนย์วิเคราะห์และแผนปฏิบัติการ (ตั้งขึ้นเมื่อ 28 กรกฎาคม 2524) เป็นหน่วยงานระดับกอง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ วัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เมื่อมีการ จัดตั้งองค์กรบริหาร ดังกล่าวเป็นที่เรียบร้อยแล้ว คณะกรรมการ และ คณะอนุกรรมการ ต่าง ๆ ได้กำหนดแนวทางหรือแนวความคิดหลักในการ วัฒนาโครงการ วัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก เพื่อเป็นแนวทางในการ ดำเนินโครงการ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการ จัดทำโครงการ ต่อไป

1. แนวความคิดที่นำไปสู่การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกเป็นพื้นที่ที่มีโอกาสที่จะพัฒนาขึ้นมาเป็นฐานทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยมีแนวความคิดในการพัฒนาโครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก ดังนี้

(1) การชลอการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เพราะกรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางความเจริญในทุกด้านเพียงแห่งเดียวของประเทศ มีอัตราการขยายตัวของประชากรสูงมาก จนก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ติดตามมา เช่น ปัญหาการจราจรติดขัด ปัญหาน้ำท่วม ปัญหาขาดแคลนที่อยู่อาศัย และระบบบริการสาธารณสุขโรคต่าง ๆ ไม่เพียงพอเป็นต้น จึงจำเป็นต้องดำเนินการยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและฐานการจ้างงานใหม่ เพื่อกระจายความเจริญเป็นการสร้างทางเลือกใหม่ให้ประชาชน โดยเฉพาะในพื้นที่ที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาแต่ยังมีได้พัฒนาไปเท่าที่ควร เช่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนั้น โครงการ Eastern Seaboard จึงจัดตั้งเพื่อจุดประสงค์อย่างหนึ่ง คือ ถ่ายโอนเทคโนโลยีและเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยพื้นที่หลักในการถ่ายโอนเทคโนโลยีดังกล่าว คือ จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นเพียงหน้าด่านไปสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นอกจากนี้ จังหวัดนครราชสีมา ยังเป็นศูนย์กลางของภาคซึ่งมีความพร้อมและมีศักยภาพการพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรมมากที่สุดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วย

(2) จากการค้นพบก๊าซธรรมชาติในอ่าวไทย ทำให้โอกาสของการพัฒนาอุตสาหกรรมหลักที่จะใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นวัตถุดิบสำคัญ เช่น ปิโตรเคมี ปุ๋ย มีความเป็นไปได้สูง ซึ่งมิผลทำให้โครงการผลิตของภาคอุตสาหกรรมของประเทศไทยเปลี่ยนแปลงไป และอุตสาหกรรมดังกล่าวจะเป็นตัวเร่งให้อุตสาหกรรมต่อเนื่อง และนำมาซึ่งการค้าพาณิชย์และบริการอื่น ๆ ซึ่งมีผลต่อการสร้างโอกาส และเสริมสร้างภาวะการมีงานทำ ดังนั้น โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกจะจำเป็นต้องพัฒนาอุตสาหกรรม ดังนี้

(2.1) อุตสาหกรรมที่ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของภาคเกษตร ได้แก่ อุตสาหกรรมที่เป็นปัจจัยการผลิตที่ใช้ในการเกษตร เช่น ปุ๋ยเคมี ยาปราบศัตรูพืช เครื่องจักรกลการเกษตร อุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร และอุตสาหกรรมที่สนับสนุน

โครงสร้าง ระบบตลาดทางการ เกษตร เช่น คลังสินค้า ไซโล เป็นต้น

(2.2) อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการใช้ทรัพยากรภายในประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น ก๊าซธรรมชาติ อันได้แก่ โครงการปุ๋ยเคมี ปิโตรเคมี โขดแอช

(3) ความเป็นไปได้ของการพัฒนาอุตสาหกรรมหลักในข้อที่ 2 ถ้าพิจารณาจากความต้องการใช้เชิงตลาดก็เชื่อว่า ประเทศไทยมีตลาดขนาดใหญ่เพียงพอที่จะรองรับผลผลิตทั้งหมดได้ การพัฒนาในระยะแรกจึงไม่จำเป็นต้องส่งออกไปแข่งขันกับตลาดโลกได้

(4) การพัฒนาอุตสาหกรรมหลักที่จะใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นวัตถุดิบสำคัญนั้นจะต้องมีการลงทุนและใช้เงินลงทุนเป็นจำนวนมาก ดังนั้น โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก จึงกำหนดการร่วมมือระหว่างภาครัฐบาลและเอกชน

(5) เมื่อพิจารณาแนวทางการส่งเสริมให้ภาคเอกชนมาร่วมลงทุน ภาคอุตสาหกรรมในอดีตที่ผ่านมาพบว่า ยังไม่ประสบความสำเร็จมากนัก เพราะภาครัฐบาลยังขาดการให้ความสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เช่น โครงการระบบพื้นฐาน ในเขตที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม ขณะเดียวกันขั้นตอนและระเบียบการปฏิบัติงานของทางราชการก็ขัดขวางการประสานงานระหว่างภาครัฐบาลและเอกชน ดังนั้น การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก จึงกำหนดให้รัฐบาลพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานทั้งทางด้านท่าเรือ น้ำลึกลับ ถนน รถไฟ สื่อสาร โทรคมนาคมต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการจัดหาที่ดิน การพัฒนาชุมชน การส่งเสริมการลงทุน การควบคุมด้านสภาวะสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การดำเนินอุตสาหกรรมเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจส่วนรวม และสามารถแข่งขันกับตลาดโลกได้ นอกจากนี้รัฐบาลยังเป็นผู้ร่วมลงทุนในอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ใช้เงินลงทุนสูงในบางโครงการ เช่น โครงการปุ๋ยเคมี และรัฐบาลจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้เกิดการลงทุนจากภาคเอกชน ไม่ว่าจะเป็นการให้สิ่งจูงใจด้านการลงทุนด้านการให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ในเชิงภาษี หรือการหาแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ ด้วยการขอความร่วมมือจากต่างประเทศ และการให้ความช่วยเหลือทางด้านเทคนิควิชาการ เป็นต้น ส่วนภาคเอกชนจะเป็นผู้ลงทุนพัฒนาด้านอุตสาหกรรม และให้ความร่วมมือต่อภาครัฐบาลด้านการควบคุมสภาวะแวดล้อมโดยเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

สำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมต่าง ๆ และเป็นผู้นำด้านการพัฒนาตลาดทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

(6) การลดความแออัดของท่าเรือพาณิชย์จากการที่ประเทศไทยมีระบบเศรษฐกิจแบบเสรี ต้องค้าขายแข่งกับตลาดโลก โดยมีสินค้านำเข้าและส่งออก รวมกันปีละกว่า 400,000 ล้านบาท แต่อาศัยเพียงท่าเรือพาณิชย์กรุงเทพแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นหลัก ซึ่งปัจจุบันก็แออัดมาก ทำให้การส่งสินค้าเข้า-ออกประเทศเป็นไปอย่างขาดประสิทธิภาพและมีอัตราการสูญเสีย จึงจำเป็นต้องพัฒนาท่าเรือใหม่ เพื่อเปิดประตูใหม่และนำประเทศไทยเข้าสู่ระบบเทคโนโลยีและวงจรการขนส่งทางทะเลสายหลักของโลกให้ได้ต่อไปในอนาคต

(7) เป็นการสร้างงานให้กับประชาชนมากขึ้น ทั้งนี้เพราะในอดีตภาคเกษตรกรรมสามารถรองรับแรงงานจากจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นด้วยการขยายพื้นที่เพาะปลูก แต่ปัจจุบันไม่มีพื้นที่ป่าเหลือให้ทำการขยายภาคเกษตรกรรมได้อีกต่อไปแล้ว จึงจำเป็นต้องขยายฐานเศรษฐกิจทางด้านอุตสาหกรรมและบริการ เพื่อสร้างงานรองรับแรงงานและจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นในอนาคตต่อไป

2. การเลือกพื้นที่และนโยบายของโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

ในการกำหนดพื้นที่เป้าหมายการพัฒนา นั้น ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของสภาพพื้นที่การใช้ประโยชน์ของสภาพพื้นที่และสภาวะแวดล้อม ทั้งนี้ในการเลือกพื้นที่พัฒนาตามโครงการพื้นที่บริเวณชายฝั่งตะวันออก จึงครอบคลุมพื้นที่ 3 จังหวัด คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และจังหวัดระยอง รวมพื้นที่ 8.3 ล้านไร่ (13,214 ตารางกิโลเมตร) โดยมีเหตุผลในการเลือกพื้นที่ดังกล่าว คือ

(1) เป็นบริเวณที่ก่อสร้างท่าอุตสาหกรรมจากอ่าวไทยขึ้นฝั่ง และจะเป็นที่ตั้งของโรงแยกก๊าซธรรมชาติ ซึ่งสะดวกต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมมาตุภูมิ

(2) อยู่ในพื้นที่บริเวณอ่าวทะเลเปิดซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสภาวะสิ่งแวดล้อมน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่บริเวณชายฝั่งของอ่าวไทยตอนบน

(3) อยู่ห่างไกลจากกรุงเทพมหานคร แต่ห่างเป็นระยะทางไกลเพียงพอที่จะมิให้ถูกอิทธิพลของกรุงเทพมหานคร คึงเกิดการ วัฒนาถลับไป ทำให้สามารถ วัฒนาเป็นแหล่งอุตสาหกรรม และชุมชนที่มีอิสระ มีความสมบูรณ์ภายในตัวเอง และสามารถ เปิดช่องทางผลการ วัฒนากระจาย เชื่อมโยงเข้าสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะจังหวัดนครราชสีมาซึ่งเป็นจังหวัดที่มีความพร้อมที่จะ วัฒนาอุตสาหกรรม และเป็นศูนย์อุตสาหกรรมของภาค

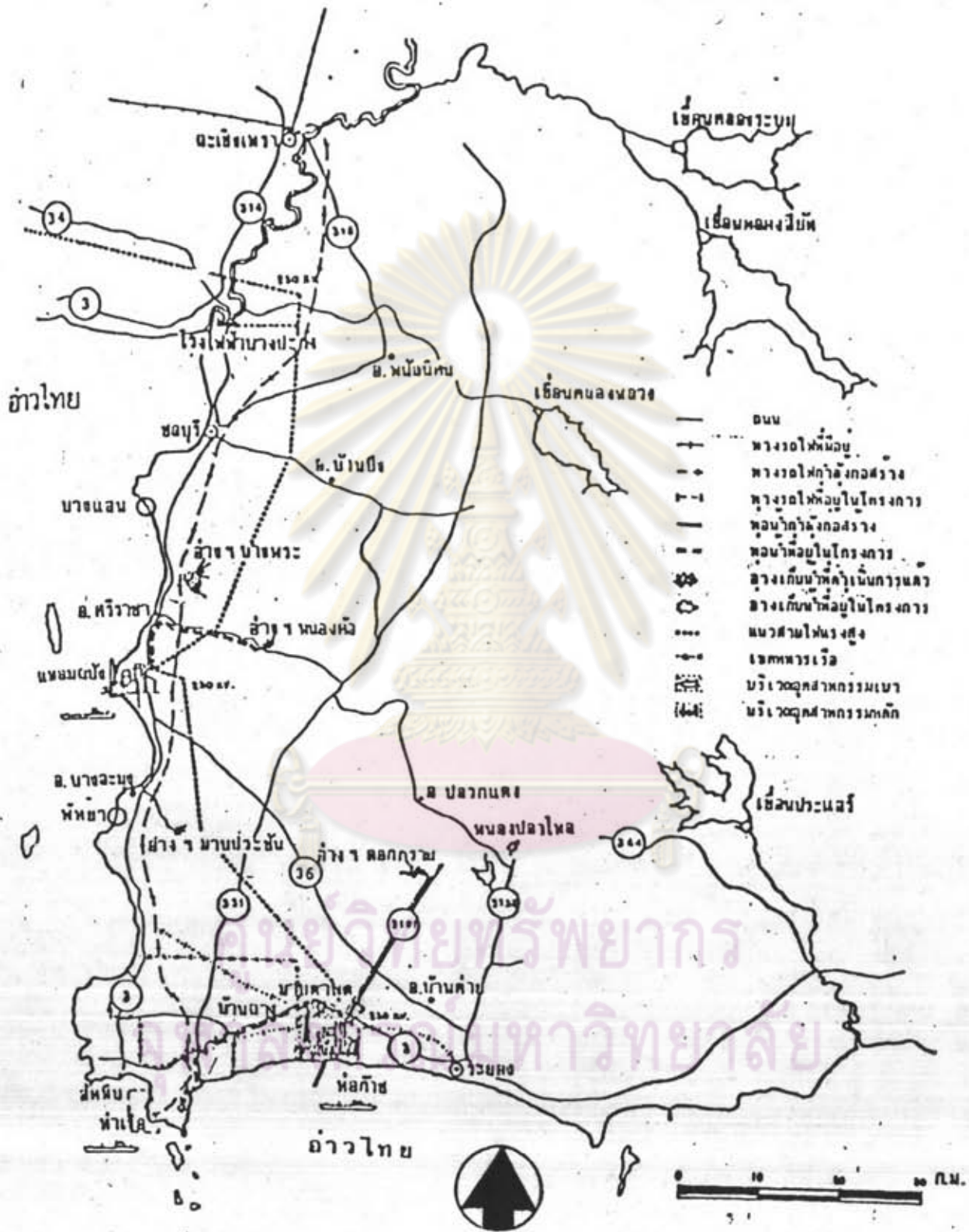
(4) มีท่าเรือพาณิชย์สัคตทิวและสนามบินอุตะเกาที่สามารถ ใช้งานได้อยู่แล้ว

(5) พื้นที่บริเวณนี้ มีศักยภาพสูงที่จะ วัฒนาเป็นแหล่งอุตสาหกรรมหลักของประเทศ เนื่องจากมีที่ดินขนาดใหญ่เพียงพอ สภาพดินไม่ค่อยอุดมสมบูรณ์ทางเกษตรกรรมมีประชากรอาศัยอยู่ไม่หนาแน่น ประกอบด้วยมีระบบโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่ค่อนข้างสมบูรณ์อยู่แล้ว เช่น ถนน ไฟฟ้า

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนที่ 3.6. แสดงโครงสร้างพื้นฐานในบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

ที่มา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการฯ หน้า ๓๗๗ ระเบียบราชบัณฑิตยสถาน "การพัฒนาก่อนหน้าพื้นที่ชายฝั่งตะวันออก" มีนาคม ๒๕๒๕

สาระสำคัญของนโยบายและแผนงานของ โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเล
ตะวันออก รัฐบาลได้ประกาศนโยบายหลักของการพัฒนาพื้นที่นี้ไว้ 3 ประการ คือ

- (1) เพื่อกระจายความเจริญและกิจกรรมทางเศรษฐกิจออกจากกรุงเทพมหานคร
สู่ภูมิภาคเป็นระบบ
- (2) เพื่อปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม เข้าสู่โฉมหน้าอุตสาหกรรมสมัยใหม่โดยระยะ
แรกจะเป็นอุตสาหกรรมหลักที่อาศัยก๊าซธรรมชาติเป็นวัตถุดิบ
- (3) เพื่อเป็นศูนย์กลางที่จะสร้างความเชื่อมโยงระหว่างการพัฒนาภาคตะวันออก
เฉิงเหนือ และเป็นการเปิดประตูใหม่สำหรับการพัฒนาประเทศ โดยกำหนดให้จังหวัดนครราชสีมา
เป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงการพัฒนาของภาคตะวันออกเฉิงเหนือ

พื้นที่เป้าหมาย การพัฒนาตามนโยบายรัฐบาลได้กำหนดพื้นที่เป้าหมายไว้ 2 บริเวณ
คือ

- (1) บริเวณแหล่งอุตสาหกรรมหลักมาบตาพุด จังหวัดระยอง กำหนดไว้เป็นแหล่ง
อุตสาหกรรมหลักที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการใช้ก๊าซธรรมชาติซึ่งเป็นวัตถุดิบในการผลิต รวมถึงอุตสาหกรรม
ต่อเนื่องอื่น ๆ โดยรัฐจะจัดหาระบบบริการ โครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่
อุตสาหกรรมที่จะเกิดขึ้น ได้แก่

(1.1) ท่าเรือน้ำลึกสำหรับอุตสาหกรรมมาบตาพุดมีศักยภาพในการรองรับ

เรือขนาด 120,000 ตัน เทียบท่าได้

(1.2) นิคมอุตสาหกรรมหลักมาบตาพุด

(1.3) ท่อส่งน้ำจากอ่างเก็บน้ำดอกกรายมายังแหล่งอุตสาหกรรมมาบตาพุด

(1.4) ทางรถไฟแยกจากสายฉะเชิงเทรา-สัตหีบไปยังแหล่งอุตสาหกรรม
มาบตาพุด

(1.5) เขตชุมชนสำหรับแรงงานอุตสาหกรรมและบริการต่อเนื่อง

(1.6) ระบบถนน

(1.7) ระบบสื่อสาร โทรคมนาคมต่าง ๆ ที่สามารถติดต่อเชื่อมโยงภายในประเทศและกับต่างประเทศได้

(1.8) การควบคุมและป้องกันด้านมลภาวะจากสิ่งแวดล้อม

(2) บริเวณแหล่งอุตสาหกรรมเบาแหลมฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี กำหนดให้เป็นแหล่งอุตสาหกรรมเบา และอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกโดยรัฐจะก่อสร้างระบบโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่อุตสาหกรรมที่จะเกิดขึ้น ดังนี้

(2.1) ท่าเรือพาณิชย์แหลมฉะเชิงเทรา มีศักยภาพในการรองรับเรือขนาด 120,000 ตัน เทียบทำได้

(2.2) นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉะเชิงเทราและเขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก

(2.3) ท่อส่งน้ำจากอ่างเก็บน้ำหนองค้อมายังบริเวณแหลมฉะเชิงเทรา

(2.4) ทางรถไฟแยกจากสายฉะเชิงเทรา-สัตหีบ ไปยังแหลมฉะเชิงเทรา

(2.5) เคหะชุมชนสำหรับแรงงานอุตสาหกรรมและบริการ ค่อเนื่องอื่น ๆ

(2.6) ปรับปรุงระบบถนนให้สมบูรณ์ขึ้น

(2.7) ระบบสื่อสาร โทรคมนาคมต่าง ๆ ที่สามารถติดต่อเชื่อมโยงภายในประเทศและกับต่างประเทศได้

นอกจากนี้พื้นที่เป้าหมาย 2 บริเวณดังกล่าวข้างต้นก็ยังได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาแหล่งชุมชนใกล้เคียงเพื่อสนับสนุนพื้นที่เป้าหมายดังกล่าวด้วย เช่น การปรับปรุงเมืองหัตถยาให้เป็นศูนย์กลางธุรกิจและพาณิชย์สำหรับสนับสนุนการพัฒนาด้วย

การพัฒนาตามพื้นที่เป้าหมาย 2 บริเวณ คือบริเวณแหล่งอุตสาหกรรมหลักมาบตาพุดและบริเวณแหล่งอุตสาหกรรมเบาแหลมฉะเชิงเทรา ได้มีการวางแผนในลักษณะที่สอดคล้องผสมผสานกันทั้งในด้านเป้าหมายและกำหนดระยะเวลา โดยมีองค์ประกอบของแผนงาน 4 ส่วนใหญ่ ดังนี้

(1) การจัดระบบบริการด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจมาสนับสนุนพื้นที่เป้าหมายดังกล่าว ซึ่งเป็นส่วนที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงจากรัฐบาล ซึ่งจะประกอบด้วยโครงการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(1.1) ทำเรื่อน้ำลึก

ทำเรื่อน้ำลึกแหลมฉบัง กำหนดให้สร้างทำเรือที่มีขนาดความสามารถขนถ่ายสินค้าได้ 8.5 ล้านตัน บนเนื้อที่ 2,311 ไร่ อันประกอบด้วยทำเรือสำหรับผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง 4.5 ล้านตัน น้ำตาล 0.4 ล้านตัน กากน้ำตาล 0.2 ล้านตัน และสินค้าอื่น ๆ อีก 3.4 ล้านตัน และกำหนดให้มีการขยายทำเรือขึ้นไปถึงขนาดที่จะสามารถขนถ่ายสินค้าได้ 1.68 ล้านตัน ในปี 2544 เป็นทำเรือสำหรับผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง 4.5 ล้านตัน น้ำตาล 1.4 ล้านตัน กากน้ำตาล 0.5 ล้านตัน และสินค้าอื่น ๆ 10.4 ล้านตัน โดยใช้เงินลงทุน 4,098.2 ล้านบาท

ทำเรื่อน้ำลึกมาบตาพุด เป็นทำเรือที่สามารถรับเรือขนาด 40,000-60,000 ตัน เพื่อส่งสินค้าออกและนำเข้าวัตถุดิบเพื่อป้อนอุตสาหกรรมหลักและอุตสาหกรรมต่อเนื่องในแหล่งอุตสาหกรรมหนักบริเวณพื้นที่มาบตาพุดจังหวัดระยอง ใช้เงินลงทุน 4,122.8 ล้านบาท

(1.2) นิคมอุตสาหกรรม

นิคมอุตสาหกรรมและชุมชนแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี มีพื้นที่ประมาณ 2,800 ไร่ ตั้งอยู่บนถนนสุขุมวิท ระหว่างกิโลเมตรที่ 125-128 ตำบลทุ่งสงชล อําเภอสัตหิราสา คำเนินการ โดยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย โดยเวรคืนที่ดินเพื่อจัดสรรที่ดินขาย ให้เช่า หรือเช่าซื้อแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมและกิจการต่าง ๆ ในเขตนี้ได้มีการกำหนดให้เป็นที่ตั้งอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็กไม่ก่อให้เกิดมลพิษ เงินลงทุนในระยะแรก 1,819 ล้านบาท

นิคมอุตสาหกรรมและชุมชนมาบตาพุด จังหวัดระยอง มีพื้นที่ประมาณ 8,000 ไร่ ตั้งอยู่บนถนนสุขุมวิท ระหว่างกิโลเมตรที่ 125-128 ตำบลทุ่งสงชล อําเภอสัตหิราสา คำเนินการ โดยการทำเรือแห่งประเทศไทย โดยเวรคืนที่ดินเพื่อจัดสรรที่ดินขาย ให้เช่า เช่าซื้อแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมและกิจการต่าง ๆ ในเขตนี้ได้มีการกำหนดให้เป็นที่ตั้งอุตสาหกรรมหลักและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง อันประกอบด้วยอุตสาหกรรมปุ๋ยเคมี อุตสาหกรรมปิโตรเคมี เป็นต้น เงินลงทุนในระยะแรก เท่ากับ 1,012.5 ล้านบาท

(1.3) ทางรถไฟ

สายฉะเชิงเทรา-สัตหีบ เป็นทางรถไฟจากอำเภอเมือง จังหวัดระยองมุ่งสู่สัตหีบ จังหวัดชลบุรี ระยะทาง 140 กิโลเมตร อันจะเป็นเส้นทางที่เชื่อมโยงระหว่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้เงินลงทุนทั้งสิ้น 2,104.2 ล้านบาท

สายมาบตาพุด-สัตหีบ เป็นทางรถไฟจากสัตหีบ จังหวัดชลบุรี เชื่อมต่อไปสู่มาบตาพุด จังหวัดระยอง ระยะทาง 20 กิโลเมตร เงินลงทุน 572.8 ล้านบาท

สายฉะเชิงเทรา-ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นทางรถไฟจากอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทราไปสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้เงินลงทุน 1,451.9 ล้านบาท

สายแหลมฉบัง เป็นการขยายเส้นทางจากแหลมฉบัง เชื่อมติดต่อกับทางรถไฟสายแฉะเชิงเทรา-สัตหีบ เงินลงทุน 244.2 ล้านบาท

(1.4) ท่อส่งน้ำจืด

ท่อส่งน้ำคอกกรวย-มาบตาพุด จังหวัดระยอง เป็นท่อส่งน้ำจืดจากอ่างน้ำคอกกรวยไปยังบริเวณพื้นที่มาบตาพุดเพื่อบริการน้ำในเขตอุตสาหกรรมและชุมชนมาบตาพุดเป็นท่อน้ำขนาด 1,350 มิลลิเมตร ขนาดกำลังส่งน้ำ 75 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี ใช้เงินลงทุน 645.6 ล้านบาท

ท่อส่งน้ำหนองค้อ-แหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี เป็นท่อส่งน้ำจืดจากอ่างน้ำหนองค้อซึ่งอยู่ห่างจากแหลมฉบังไปทางตะวันออกเฉียงเหนือ ระยะทางประมาณ 15 กิโลเมตร เพื่อบริการน้ำในเขตนิคมอุตสาหกรรมและชุมชนแหลมฉบัง เงินลงทุนทั้งสิ้น 309.9 ล้านบาท

ท่อส่งน้ำมาบตาพุด-สัตหีบ ใช้เงินลงทุนทั้งสิ้น 303.7 ล้านบาทเป็นท่อส่งน้ำจากอ่างน้ำคอกกรวยไปยังพื้นที่สัตหีบ

(1.5) ไฟฟ้า

บริเวณแหลมฉบัง มีการเชื่อมโยงระบบไฟฟ้ากำลังสูงขนาด 230 กิโลวัตต์ จากโรงงานไฟฟ้าบางปะกง ซึ่งมีขนาดกำลังส่ง 1,820 เมกกะวัตต์ ไปยังย่านอุตสาหกรรมบริเวณ

แหลมฉบัง ใช้เงินลงทุนประมาณ 448.7 ล้านบาท (รวมบริการ ค่าโทรศัพท์)

บริเวณมาบตาพุด มีการ เชื่อมโยงระบบไฟฟ้ากำลังสูงขนาด 230 เมกกะวัตต์ เชื่อมต่อจากเขตอุตสาหกรรม บริเวณแหลมฉบังไปยังบริเวณเขตอุตสาหกรรมมาบตาพุด ใช้เงินลงทุนประมาณ 484.7 ล้านบาท (รวมค่าบริการ โทรศัพท์ด้วย)

(1.6) สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ

บริเวณแหลมฉบัง จะได้รับการ พัฒนาเป็นชุมชนที่อยู่อาศัยซึ่งดำเนินการ อยู่ การ เคหะแห่งชาติ รวมทั้งการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ สำหรับชุมชนแห่งนี้ โดยมีเงินลงทุนประมาณ 915.8 ล้านบาท แยกเป็นเงินลงทุนสำหรับที่อยู่อาศัย 650.1 ล้านบาท และ สิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชน 265.7 ล้านบาท

บริเวณมาบตาพุด จะได้รับการ พัฒนาเป็นแหล่งชุมชนเมืองใหม่พร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกซึ่งจัดบริเวณดำเนินการ โดยการ เคหะแห่งชาติ โดยมีเงินลงทุนประมาณ 140.4 ล้านบาท สำหรับแหล่งชุมชนเดิมที่อยู่ในย่านระยอง-มาบตาพุด จะได้รับการ พัฒนาให้ทัดเทียมกับชุมชนเมืองใหม่ 2 แห่งดังกล่าว ใช้เงินลงทุนประมาณ 113.6 ล้านบาท

(2) การ พัฒนาด้านอุตสาหกรรม ซึ่งประกอบด้วยโครงการ อุตสาหกรรม ดังนี้

(2.1) อุตสาหกรรมหลัก

โรงแยกก๊าซหน่วยที่ 1 ตั้งอยู่ที่มาบตาพุด จังหวัด ระยอง มีขนาดของ การรับก๊าซเข้าโรงแยกวันละ 350 ล้านลูกบาศก์ฟุต สร้างเสร็จแล้วเมื่อปลายปี 2527 โดยมีการ ทดลองเดินเครื่องเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2527 และเริ่มดำเนินการผลิตจริงเมื่อปี 2528 เดือนมกราคม ซึ่งจะทำการ ผลิตผลิตภัณฑ์ดังต่อไปนี้

<u>ผลิตภัณฑ์</u>	<u>ขนาดการผลิต</u>	<u>การใช้</u>
Petroleum	280 ล้านลูกบาศก์ฟุต/วัน	เชื้อเพลิงผลิตกระแสไฟฟ้า โรงงานอุตสาหกรรม เพื่อเป็น วัตถุดิบผลิตแอมโมเนีย ปุ๋ยยูเรีย และปุ๋ยเคมี
Ethane	350,000 ตัน/ปี	เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรม ปิโตรเคมี
Methane	216,000 ตัน/ปี	วัตถุดิบในอุตสาหกรรมปิโตรเคมี และส่วนผสมของ เชื้อเพลิงหุงต้ม
Octane	259,000 ตัน/ปี	เชื้อเพลิงหุงต้มและเชื้อเพลิง ขับเคลื่อนยานพาหนะ
Heptane	66,000 ตัน/ปี	เชื้อเพลิงยานยนต์, อุตสาหกรรม เคมีและผลิตเมทานอล

สำหรับเงินลงทุนในโครงการ แยกก๊าซหน่วยที่ 1 เป็นจำนวน 7,360 ล้านบาท

- โรงแยกก๊าซหน่วยที่ 2 มีขนาดของการรับก๊าซเข้าโรงแยก 200 ล้านลูกบาศก์

ฟุตต่อวัน

- อุตสาหกรรมปุ๋ยเคมี ตั้งอยู่ในเขตอุตสาหกรรมมาบตาพุด เป็นโครงการร่วม

ทุนระหว่างรัฐบาลกับเอกชน เพื่อผลิตปุ๋ยภายในประเทศปริมาณ 142,200

ตัน/ปี เงินลงทุนของโครงการมีทั้งสิ้น 8.694 ล้านบาท ประกอบด้วยเงินลงทุน

จากการร่วมทุน 2,250 ล้านบาทและจากเงินกู้ 6,444 ล้านบาท

- อุตสาหกรรมปิโตรเคมี ตั้งอยู่ในเขตอุตสาหกรรมมาบตาพุด เป็นโครงการที่ผลิตเม็ดปิโตรเคมีทั้งขั้นต้น และขั้นปลาย เพื่อสนองความต้องการภายในประเทศ สำหรับเงินลงทุนในโครงการนี้รวมประมาณ 22,277 ล้านบาท

(2.2) อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมหลัก

- อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ได้แก่ วัสดุปิโตรเคมีภัณฑ์ มีลาโนน เคมีภัณฑ์ ยาปราบศัตรูพืช และยาฆ่าแมลง
- อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ได้แก่ เคมีภัณฑ์ แผ่นฟิล์ม เส้นใยโพรพิลีน และอุปกรณ์กีฬา
- อุตสาหกรรมอื่น ๆ ได้แก่ การต่อเรือ ตู้ซ่อมเรือ แปรรูปอาหารและการส่งออก ผลผลิตทางการเกษตร
- บริเวณแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี ได้แก่ การผลิตยาง การแปรรูปยาง ท่อ เหล็กเกลียว ผลิตภัณฑ์ไฟฟ้า และเครื่องจักร

(2.3) การพัฒนาชุมชนและบริการสังคม เพื่อรองรับแรงงานอุตสาหกรรมที่จะเพิ่มขึ้น รวมตลอดทั้งประชากรในท้องถิ่นที่มีอยู่เดิม ให้สามารถนำครอบครัวไปตั้งถิ่นฐาน และทำมาหากินได้อย่างถาวร ได้แก่ การพัฒนาพื้นที่อยู่อาศัย สถานศึกษา ระดับต่าง ๆ ที่มีคุณภาพด้านสาธารณสุข และบริการสังคมด้านต่าง ๆ

(2.4) ส่วนสนับสนุนอื่น ๆ เพื่อจูงใจให้เกิดการลงทุนของเอกชน โดยการให้สิทธิประโยชน์ด้านส่งเสริมการลงทุนแก่อุตสาหกรรมที่จะมาลงทุนในพื้นที่เป้าหมายและการควบคุมป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยให้อุตสาหกรรมต่าง ๆ เลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากแผนงานการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก คาดว่าจะก่อให้เกิดการจ้างแรงงานทั้งทางตรงและทางอ้อม ในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นประมาณ 300,000 คน ซึ่งยังไม่รวมถึงแรงงานที่จะเกิดขึ้นเนื่องมาจากกิจกรรมต่อเนื่องทางด้านพาณิชย์และบริการอื่น ๆ ที่จะติดตามมาอีก อุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่จะพัฒนามาขึ้นมานั้นในระยะแรก จะเป็น

อุตสาหกรรมทดแทน การนำเข้าเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งช่วยประหยัดเงินตราต่างประเทศ ได้ประมาณปีละ 40,000 ล้านบาท สำหรับชุมชนในอนาคต ที่ได้รับผลกระทบจากแผนพัฒนาฯ นี้ อาจคาดการณ์ได้ว่าจังหวัดชลบุรี จะเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคที่มีความสำคัญมากยิ่งขึ้นในเชิงธุรกิจการค้าและการบริหารงานของภาครัฐบาล แหลมฉบัง จะเป็นเมืองท่าสมัยใหม่ของประเทศ พัทยา จะเป็นเมืองท่องเที่ยวควบคู่ไปกับศูนย์พาณิชย์ และธุรกิจการค้า มาบตาพุด จะเป็นเมืองอุตสาหกรรมสมัยใหม่ของประเทศและ เมืองระยอง เป็นศูนย์บริการและฐานการศึกษา และวิจัยด้านเทคโนโลยี ซึ่งหากพื้นที่ทั้งหมดเป็นไปตามแผนพัฒนาที่กำหนดไว้ก็จะดำเนินการถ่ายโอนความเจริญทางด้านเทคโนโลยี และการพัฒนาอุตสาหกรรมสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยผ่านศูนย์กลางอุตสาหกรรมของภาคคือจังหวัดนครราชสีมา และทำการพัฒนาจังหวัดนครราชสีมาเป็นอันดับแรก เพื่อเป็นศูนย์กลางการกระจายความเจริญสู่พื้นที่จังหวัดอื่นของภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อไป

โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก (Eastern Seaboard) เป็นโครงการขนาดใหญ่ที่คาดว่าจะใช้เงินลงทุนถึงประมาณ 100,000 ล้านบาทเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ โดยมุ่งเน้นพัฒนาอุตสาหกรรมที่ใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นพื้นฐานในการผลิตและอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานมาก ในบริเวณพื้นที่ภาคตะวันออก 3 จังหวัด คือ ฉะเชิงเทรา ระยอง ชลบุรี โครงการนี้ได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี 2524 โดยคาดว่าจะใช้เวลาในการดำเนินโครงการประมาณ 20 ปี จุดมุ่งหมายที่สำคัญของโครงการนี้ คือ เพื่อกระจายความเจริญและกิจกรรมทางเศรษฐกิจของกรุงเทพฯ ไปสู่ภูมิภาค เพื่อปรับปรุงโครงสร้างของอุตสาหกรรมของประเทศไปสู่อุตสาหกรรมใหม่ และเพื่อเป็นศูนย์กลางที่จะเชื่อมโยงการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตลอดจนเป็นการเปิดประตูใหม่สำหรับการพัฒนาประเทศ

จะเห็นได้ว่า โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก (Eastern Seaboard) เป็นโครงการที่จัดทำขึ้น เพื่อกระจายความเจริญและกิจกรรมทางเศรษฐกิจไปสู่ภูมิภาค โดยเฉพาะวัตถุประสงค์หลักประการหนึ่งคือ เพื่อเป็นศูนย์กลางที่เชื่อมโยงการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนั้น หากโครงการนี้ประสบความสำเร็จย่อมส่งผลให้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกิดการพัฒนาด้าน

เศรษฐกิจ โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรม เนื่องจากโครงการ วัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก เป็นเสมือนศูนย์กลางอุตสาหกรรมของประเทศไทยจากกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล โดยเฉพาะ อุตสาหกรรมที่ใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นพื้นฐานในการผลิต

จังหวัดนครราชสีมา เป็นจังหวัดหนึ่งของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและเป็น เมืองหน้าด่านของภาค กล่าวอีกนัยหนึ่ง นครราชสีมาเป็นเสมือนประตูไปสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นอกจากนี้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 ยังกำหนดให้จังหวัดนครราชสีมาเป็น ศูนย์กลางของภาค หากโครงการ วัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก นำมาซึ่งความเจริญทางด้าน เศรษฐกิจแก่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือแล้ว จังหวัดนครราชสีมาย่อมเป็นจังหวัดแรกที่จะได้รับความ เจริญดังกล่าว ประกอบด้วยจังหวัดนครราชสีมาที่มีความเจริญมีความพร้อมด้าน ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และมีระบบบริการ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อรองรับการ วัฒนาอยู่แล้ว ดังนั้น โอกาส ในการ วัฒนาจังหวัดนครราชสีมาให้ เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมและศูนย์กลางด้าน เศรษฐกิจของภาค จึงเป็นไปได้สูง

อย่างไรก็ตามการศึกษาครั้งนี้มิได้ศึกษาถึงผลกระทบโดยตรงของโครงการ วัฒนาพื้นที่ ชายฝั่งทะเลตะวันออก เนื่องจากโครงการ ดังกล่าวยังเป็นโครงการระยะยาวซึ่งจะแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2544 การศึกษาครั้งนี้เป็นการ ศึกษาถึงลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และโอกาส ในการ วัฒนาอุตสาหกรรมภายในจังหวัดนครราชสีมาเท่านั้น ดังนั้นการศึกษาจึงมิควร อกการศึกษา เพียงว่า จังหวัดนครราชสีมา จะมีโอกาสในการ วัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรม เพื่อรองรับความเจริญอัน เกิดจากโครงการ วัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกได้มากน้อยเพียงใด

ศูนย์วิจัยกสิกรรมภาค
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย